Bijlage 3: Notitie monitoring bodemtaken

Bijlage bij bestuurlijke afspraken, daarin genoemd D

Meer grip op apparaatskosten en sturingsopties VTH

Inleiding
Bij het maken van de bestuurlijk afspraken bodem en ondergrond is duidelijk geworden dat de verschillende overheden te weinig inzicht hebben op het volume aan budgetten wat de 'omgevingsdiensten (OD's) hebben voor het uitvoeren van de VTH taken bodem[1]. Hierdoor kan geen onderbouwde inschatting gemaakt worden wat het effect zal zijn van het feit dat bij inwerkingtreding van de omgevingswet de g323 geen apart budget voor hun bodem taken gaan krijgen. De voorgestelde manier om hier mee om te gaan is om de afspraken voor de apparaatskostenvergoeding van 2022 de komende jaren voort te zetten. Daarbij is het nodig om de situatie te gaan monitoren. De monitoring zal niet direct het inzicht opleveren of gemeenten genoodzaakt zijn om in hun opdrachtverlening verdringingsreeksen toe te passen. Verwachting is het beeld in de loop van 2023 te hebben.

Tijdens het informeel BO bodem van juli dit jaar is gevraagd het monitoren concreet te maken. Daar is deze memo voor geschreven.

Monitoringsvragen
Vragen waar we een antwoord op willen hebben:

1. Hoeveel capaciteit/uren hebben de OD's nu en hoeveel capaciteit/uren hebben de OD's in 2023 voor het uitvoeren van de VTH taken bodem? Met het beantwoorden van deze vraag wordt zichtbaar of het uitblijven van budget inderdaad leidt tot minder inzet van OD's. Een verdiepingsvraag hierbij kan zijn waar of op welke wijze de sturing op inzet bij de verschillende OD's plaatsvindt.
2. Hoeveel meldingen/controles worden in 2022 gedaan en hoeveel worden er in 2023 verwacht? Een goede kwalitatieve duiding hoort bij het antwoord op deze vraag.
3. Hieraan gekoppeld is de vraag is wat het effect is van de uitvoering van VTH taken bodem op het naleefgedrag van partijen en de kwaliteit van de bodem.

Hoe de vragen te beantwoorden?
We hebben informeel bij de vakgroep "bodem en ondergrond" van ODNL getoetst of de OD's de eerste vraag kunnen beantwoorden. Het beeld is dat het relatief eenvoudig zou moeten zijn om de informatie te verkrijgen.

Het antwoord op de tweede vraag is lastiger. Elke OD rapporteert op een andere manier. De inschatting is dat hier een goed beeld van de krijgen is in uiterlijk het eerste kwartaal van 2023.

De derde vraag is het lastigst en tegelijkertijd het belangrijkste. IL&T constateert dat het nalevingsgedrag in de grond sector ook nu al onvoldoende is. In dreigingsbeeld Milieucriminaliteit 2021 worden vergelijkbare constateringen gedaan. Het gevolg van onvoldoende nalevingsgedrag is maatschappelijke en milieuschade doordat grond die toegepast wordt viezer is dan in dat geval mag. De uitkomst van de nulmeting geeft dus geen situatie weer waarbij alle naleving in orde is. De nulmeting levert echter informatie op om te komen tot een effectievere aanpak van het nalevingstekort.

[1] Het gaat hier om alle bodemtaken vanuit zowel de Wet milieubeheer als de Wet bodembescherming, vanaf 2023 Omgevingswet (incl. overgangsrecht) opgedragen vanuit provincies en gemeenten.

Voorstel voor aanpak.
Wij stellen het volgende voor:
Ten aanzien van vraag 1: leg deze vraag neer bij de vakgroep bodem en ondergrond van ODNL en vraag hen de benodigde informatie bij de OD's op te halen[2]. Aanname is dat het mogelijk is om in december een nulmeting hebben. De vakgroep levert de monitoringsrapportage aan het Ambtelijk Overleg.

Voor de beantwoording van vragen twee en drie stellen wij voor een werkgroep samen te stellen bestaande uit specialisten van OD's, gemeenten en provincie. Deze werkgroep heeft als opdracht in enkele sessies te komen met analyse en een aanpak met ondermeer de volgende elementen:

- Beschikbare data.
- Mogelijkheden en hobbels om de data te verkrijgen.
- Advies over nulmeting vragen 2 en drie en vervolg metingen.
- Inschatting van de inzet die het monitoren van met name OD's vraagt.
- Beschrijving van de manier waarop de monitoring georganiseerd kan worden.

Oplevering aan het ambtelijk overleg eind eerste kwartaal 2023.

[2] Deze vraag moet formeel via de opdrachtgeverslijn (provincies en gemeenten) worden gesteld.